

GDYNIA

modernizm 2x6

modernism 2x6

GDYNIA

CITY GUIDE app

1926 GDYNIA 2026

Okrety na lądzie. Pożegluj z gdyńskim modernizmem.

Ships on land.
Sail with Gdynia's modernism.

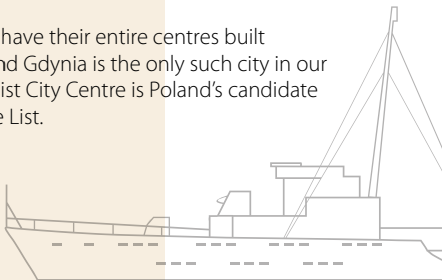

Architektura i układ urbanistyczny Śródmieścia Gdyni to unikat na skalę światową.

✎ Miast, w których całe śródmieście zostało wybudowane w jednolitym stylu modernizmu jest na świecie zaledwie kilka, w naszej części Europy jest nim tylko Gdynia. Modernistyczne Śródmieście Gdyni to polski kandydat na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Gdynia City Centre boasts some of the world's most unique architecture and urban layout.

✎ Just a few cities worldwide have their entire centres built in a uniform modernist style, and Gdynia is the only such city in our part of Europe. Gdynia Modernist City Centre is Poland's candidate for the UNESCO World Heritage List.

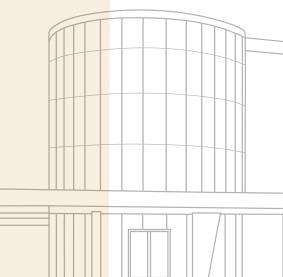

O modernizmie

About modernism

Modernizm, to styl w architekturze europejskiej lat 20. i 30. XX w., kiedy powstawała Gdynia. Cechowała go szlachetna prostota, funkcjonalizm, nowoczesne rozwiązania konstrukcyjne. Styl ten zrodził architekturę piękną i zarazem przyjazną człowiekowi, stwarzającą nieznanym wcześniej komfort mieszkania i pracy. Charakterystyczne były wielkie przeszklone powierzchnie, nadające budynkom mieszkalnym szczególną lekkość i jasność. Płaskie dachy pozwalały optymalnie wykorzystać bryłę budynku i weszły na stałe do repertuaru architektury. W budynkach modernistycznych przywiązywano dużą wagę do nowoczesnej konstrukcji, wykorzystującej m.in. żelbet i stal oraz do funkcjonalnych i wygodnych rozwiązań pomieszczeń. Na elewacjach w Gdyni często stosowano płyty kamienne z wapienia lub piaskowca, szlachetne jasne tynki, płytki ceramiczne i tak zwane lastryko, czyli barwną masę z różnokolorowymi kamykami.

Modernism is a style in European architecture of the 1920s and 1930s, a period which saw the development of Gdynia. Characterised by sophisticated simplicity, functionality and modern construction solutions, the style led to the creation of beautiful, people-friendly architecture, offering previously unknown standards of living and working. Its characteristic large glazed surfaces gave residential buildings their specific lightness and brightness. Flat roofs ensured an optimal use of the building and became a permanent part of architectural repertoire. Modernist buildings featured modern construction using, among others, reinforced concrete and steel for functional and comfortable room layout. The facades in Gdynia were often covered with limestone or sandstone slabs, stucco, ceramic tiles and terrazzo, a material with multicolour pebbles.

Okręty z cementu

Cement ships

Styl, dzięki któremu Gdynia różni się od innych nadmorskich miast, to liczne marynistyczne odniesienia w jej budynkach: okrągłe okna, nawiązujące do okrętowych bulajów, obłe lub ostre bryły budynków przypominające kadłuby statków, nadbudówki, których pierwowzorem był mostek kapitański, czy zewnętrzne schody jak statkowe trapy... Budynki przypominają często wielkie transatlantyki, z płaskimi, pozbawionymi ozdób elewacjami. Pokryte szlachetnymi tynkami odbijają słońce jak burty statków. Partery, zazwyczaj przeszklone i cofnięte poza linię ulicy, potęgują wrażenie unoszenia się brył budynków nad ziemią.

The style, which sets Gdynia apart from other seaside cities, includes numerous maritime references visible in the buildings: round windows, a reference to ship portholes, cylindrical or sharp shapes of buildings resembling hulls, superstructures fashioned after the captain's bridge, or external stairs like gangways... The buildings often resemble large ocean liners with flat ornament-free facades. Covered with stucco, they reflect sunlight just like the sides of ships. Ground floors, usually glazed and set back from the street line, intensify the impression of a building floating above the ground.

2x6

czyli modernizm w skrócie

2x6-modernism in a nutshell

Całe modernistyczne Śródmieście Gdyni ukształtowało się w bardzo krótkim czasie – w latach 30-tych dwudziestego wieku. Po tym zabytkowym obszarze Gdyni, który ma status polskiego Pomnika Historii, prowadzi kilka tras zwiedzania. Wszystkie tworzą Gdyński Szlak Modernizmu. Jeśli nie masz zbyt wiele czasu, skorzystaj z naszej propozycji 2x6, nawiązującej do daty uzyskania przez Gdynię praw miejskich w **1926** roku, czyli dwóch krótkich tras rozgrzewkowych, obejmujących po sześć miejsc i obiektów. Przejście każdej z nich zajmie około 90 minut.

The entire Gdynia City Centre was formed in a very short time - in the 1930s. Officially recognised as Poland's Monument of History, this historical area of Gdynia features several sightseeing routes. All of them form Gdynia Modernism Trail. If you do not have much time, choose our 2x6 offer, a reference to when Gdynia received its city rights in **1926**. These are two short routes, each including six locations. Each route takes about 90 minutes to complete.

Duch modernizmu w obiektach publicznych

The spirit of modernism in public buildings

1 Sąd Rejonowy / District Court

Plac Konstytucji 5,
proj./design by Tadeusz Sieczkowski,
Zbigniew Karpiński i Roman Sołtyński, 1936

⌚ Budynek stoi naprzeciwko dworca kolejowego Gdynia Główna. Awangardowa forma budynku była jednym z symboli nowoczesności Gdyni. Bryła budynku biegnie po łagodnym łuku. W budynku zachowały się elementy oryginalnego wystroju: posadzki, schody z barierami i balustradami, podłogi drewniane, grzejniki żeliwne, a także drewniane ławy, oświetlenie i stolarka drzwi. Do budynku można wejść w godzinach urzędowania.

⌚ Located opposite the Gdynia Główna railway station, the building with its avant-garde form was one of the symbols of Gdynia's modernity. The body of the building is gently curved. Elements of the original decoration have been preserved inside the building: floors, stairs with handrails and balustrades, wooden floors, cast iron radiators, as well as wooden benches, lighting and doors. The building can be visited during court working hours.

Budynek nigdy nie zmienił swojej pierwotnej funkcji, zawsze był siedzibą sądu. Obecny Sąd Rejonowy ma tam siedzibę od 1 czerwca 1971 roku.

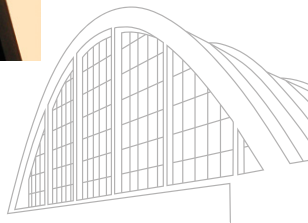
The building has never changed its original function, it has always been the seat of the court. The current District Court has been based there since 1 June 1971.

W okresie PRL-u można tu było kupić dżinsy, papierosy „Marlboro”, kawę „Nesca”, zegarki „Omega” i inne zagraniczne produkty.

During the communist era, you could buy here jeans, Marlboro cigarettes, Nescafé coffee, Omega watches and other foreign products.

2 Miejskie Hale Targowe / Market Halls

ul. Wójta Radtkego 36/38,
proj./design by Jerzy Müller i Stefan Reyman, 1936-1938

█ Gdynia doczekała się w latach 30-tych XX wieku swojej własnej hali targowej. Uważana jest za jeden z ciekawszych budynków architektury polskiej okresu międzywojennego. Na kompleks historycznych hal targowych, układających się w kształt litery „L”, składają się: łukowa hala główna, prostopadłe z nią połączona wyraźnie niższa hala mięsna oraz osobna, trzecia hala rybna. Konstrukcja hali łukowej jest unikatowa - ogromne sklepienie dźwiga dziewięć stalowych wiązarów o wysokości 16,2 m i rozpiętości 33 m. Śmiałym i efektownym rozwiązaniem są okna dachowe. Dzięki temu wnętrzu hali wypełnia zawsze naturalne światło dzienne. W dwukondygnacyjnych podziemiach znalazły się chłodnie i magazyny z windami.

█ It wasn't until the 1930s that Gdynia eventually had a market hall of its own. Considered one of the most interesting buildings of interwar Polish architecture, the L-shaped complex of the historic City Market Halls consists of an arched main hall, a significantly lower meat hall, connected to it perpendicularly, and a separate fish hall. The structure of the arched hall is unique – the huge vault is supported by nine steel frames 16.2m high with a span of 33m. Its roof windows are a bold and impressive solution which makes the interior of the hall always filled with daylight. Cold stores and warehouses with lifts are located in the two - storey basement.

Budynek biurowy ZUS / Social Insurance Institution (ZUS) Office Building

ul. 10 Lutego 24, proj./design by Roman Piotrowski, 1935-1936,
dziś siedziba Urzędu Miasta / today a seat of City Hall

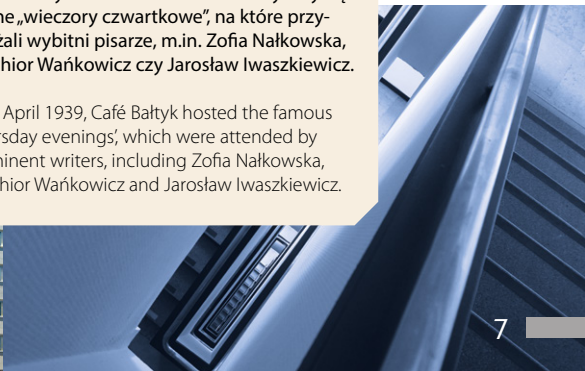
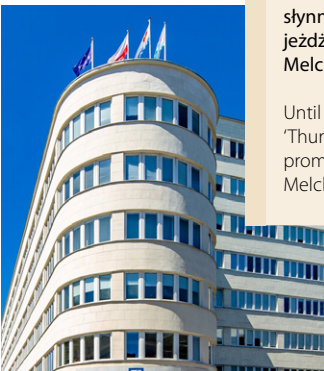
3

↳ Gdyński notariusz Henryk Chudziński pisał w 1937 r. o tym budynku: „... buduje się w Gdyni okręty z cegły i cementu na lądzie! (...) gmachy, od których rozpoczyna się może jakaś nowa epoka w architekturze gdyńskiej”. Ten kompleks biurowy składa się z trzech części: pięciopiętrowego skrzydła z dynamicznie zarysowanym obłym narożnikiem od ul. 10 Lutego, parterowego niewielkiego skrzydła od ul. 3 Maja i nieco cofniętego prostopadłościennego bloku o siedmiu piętrach, który stanowi statyczny trzon dla falujących części niższych; rzec można – nabrzeże, do którego przycumowany jest ów okręt z cegły i cementu. W budynku znajdowały się także sklepy, a w narożniku elegancka kawiarnia „Cafe Bałtyk. W 1945 r. budynek spłonął. Po odbudowie, w 1952 r. budynek stał się siedzibą Polskich Linii Oceanicznych i do tej pory gdynianie nazywają go „budynek PLO”.

↳ Henryk Chudziński, a notary in Gdynia, wrote in 1937: ‘... ships made of bricks and cement are being built on land in Gdynia! (...) buildings, which may initiate a new era in the architecture of Gdynia’. This office complex consists of three parts: a five-storey wing with a dynamically outlined round corner in 10 Lutego Str., a small one-storey wing in 3 Maja Str. and a slightly withdrawn seven-storey cuboid block, which forms a static stem for the wavy lower parts, a sort of quay with this ship made of bricks and cement moored to it. Originally there were also shops in the building and an elegant Cafe Bałtyk in the corner. In 1945 the building burnt down. After reconstruction, in 1952, it became the seat of Polish Ocean Lines (Polskie Linie Oceaniczne – PLO) and until today the inhabitants call it the ‘PLO building’.

W Cafe Bałtyk do kwietnia 1939 r. odbywały się słynne „wieczory czwartkowe”, na które przyjeżdżali wybitni pisarze, m.in. Zofia Nałkowska, Melchior Wańkowicz czy Jarosław Iwaszkiewicz.

Until April 1939, Café Bałtyk hosted the famous ‘Thursday evenings’, which were attended by prominent writers, including Zofia Nałkowska, Melchior Wańkowicz and Jarosław Iwaszkiewicz.

Urząd Pocztowo-Telegraficzny (Poczta Polska) / Post and Telegraph Office

4

ul. 10 Lutego 10, proj./design by Julian Puterman-Sadłowski
Antoni Miszewski, 1928-1929, rozbudowa 1937 / expanded 1937

↳ To najwcześniejszy, reprezentacyjny budynek użyteczności publicznej w stylu modernistycznym na obszarze Śródmieścia Gdyni. Budynek prezentował się niezwykle efektownie. Wypożyczenie było bardzo nowoczesne, Urząd posiadał m.in. automatyczną centralę telefoniczną oraz elektryczną rozdzielnię listów.

↳ It is the earliest grand public building in modernist style in Gdynia City Centre. The building looked very impressive. Its equipment was very modern and included, among others, an automatic telephone switch and electrical sorting office.

Nad głównym wejściem do budynku umieszczona była monumentalna płaskorzeźba z orłem i dwiema alegorycznymi postaciami. Zniszczono ją jednak na początku wojny, a w 1945 r. wnętrza budynku strawił pożar. Jednakże sam budynek, dzięki nowoczesnej żelbetowej konstrukcji przetrwał i po remoncie ponownie otwarto w nim pocztę, funkcjonującą do dzisiaj.

Above the main entrance to the building, there was a monumental bas-relief depicting an eagle and two allegorical figures. However, it was destroyed at the beginning of the war, and in 1945, the interior of the building was consumed by fire. Nevertheless, thanks to its modern reinforced concrete structure, the building itself survived and, after renovation, the post office was reopened and continues to operate to this day.

Bank Gospodarstwa Krajowego / National Development Bank

5

ul. 10 Lutego 8,
proj./design by Konstanty Jakimowicz, 1928-1929

↳ Bank Gospodarstwa Krajowego odgrywał w międzywojennej Polsce olbrzymią rolę w rozwoju miast, w tym nowych inwestycji publicznych. Ze środków BGK finansowano w Gdyni rozwój portu, budowę budynków administracji, kolonię rybacką, robotniczą, a także modernizację placów i ulic miejskich. Bryła budynku jest prosta, wyróżnia ją układ

rytmicznych pilastrów wykonanych z masywnych bloków kamiennych oraz prosty, żelbetowy gzyms. Całość projektu dopełniają elementy stalowe, w tym wydętne kraty z nazwą banku – BGK (zachowane do dzisiaj), a także maszty flagowe.

█ BGK played a crucial role in developing cities and fostering public investment in interwar Poland. BGK funds were used to finance the construction of the port in Gdynia, build government buildings, a fishermen's and workers' housing estate and modernise squares and city streets. The body of the building is simple, distinguished by its arrangement of rhythmic pilasters made of massive stone blocks and a simple reinforced concrete cornice. The design is complemented by steel elements, including prominent bars bearing the name of the bank – BGK (preserved to this day) – as well as flagpoles.

Dom Żeglarza Polskiego / Polish Sailor's House

6

ul. Jana Pawła II 3 (Molo Południowe), ob. Wydział Nawigacyjny Uniwersytetu Morskiego w Gdyni / (Southern Pier), currently Navigation Department of the Gdynia Maritime University, proj./design by Bogdan Damiński, Tadeusz Sieczkowski, 1938-1939

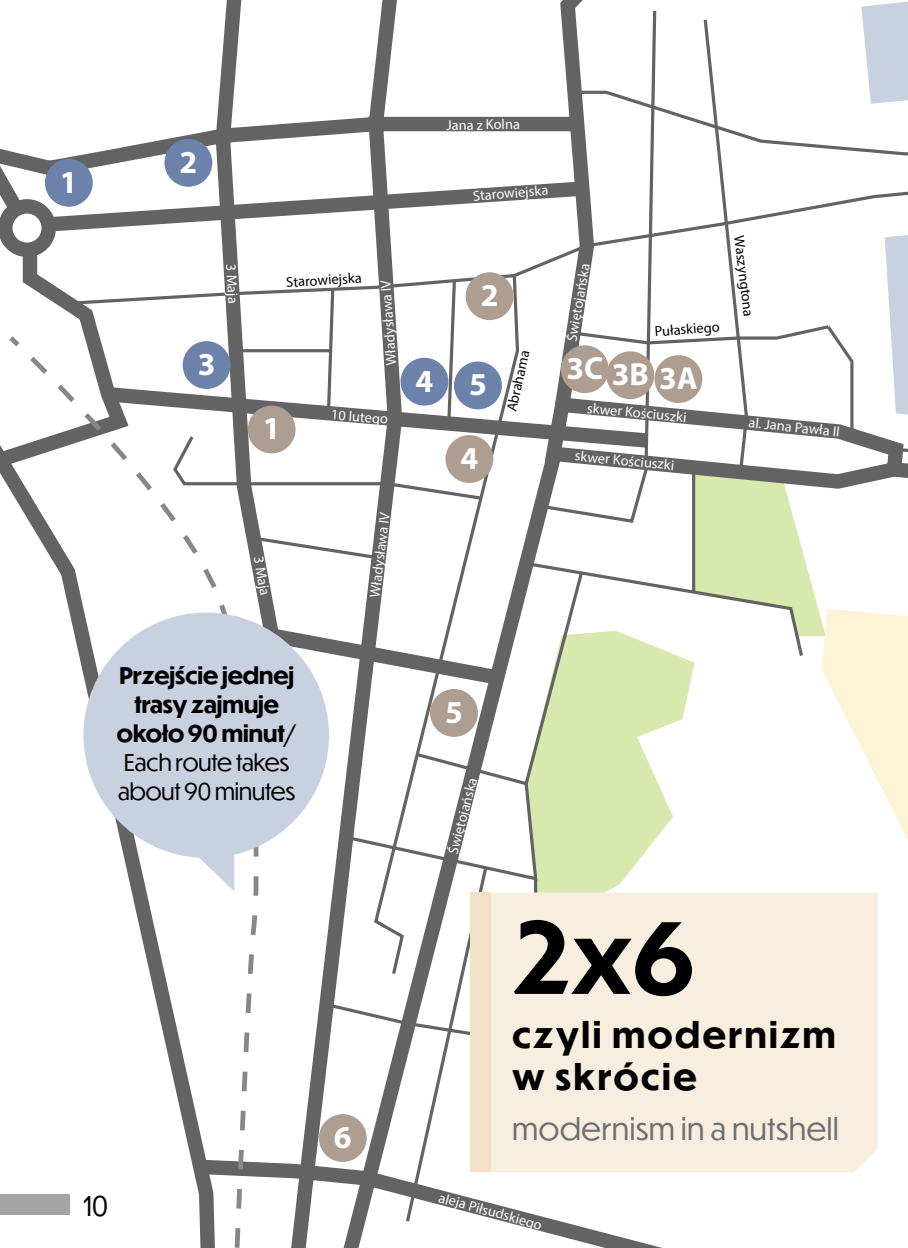
█ Jeden z najbardziej charakterystycznych i reprezentacyjnych budynków Gdyni, tworzący „morską fasadę miasta”. Budynek składa się z trzech części. Najwyższa - środkowa część - nawiązuje do stylistyki okrętowej: jest zaokrąglona, z nadbudówką i daszkiem stylizowanym na mostek kapitański. W części północnej zbudowano kryty basen. Dom Żeglarza miał pełnić funkcję centrum polskiego żeglarstwa, jednak wybuch II wojny światowej zniweczył te plany.

█ It is one of the most characteristic and representative buildings of Gdynia, forming the "city's maritime façade". The building consists of three parts. The tallest central part refers to naval style: it is rounded, with a superstructure and a canopy modelled on a captain's bridge. An indoor pool was built in the northern part. The Sailor's House was to serve as the centre of Polish sailing, but the outbreak of World War II put an end to these plans.

Był to pierwszy bank, który otworzył w Gdyni swój oddział, początkowo pracowało w nim 10 osób.

It was the first bank to open a branch in Gdynia, initially employing 10 people.

**Przejsięcie jednej
trasy zajmuje
około 90 minut/**
Each route takes
about 90 minutes

2x6

**czyli modernizm
w skrócie**

modernism in a nutshell

-
- 1 **Sąd Rejonowy** / District Court
Plac Konstytucji 5
 - 2 **Miejskie Hale Targowe** / Market Halls
ul. Wójta Radtkego 36/38
 - 3 **Budynek biurowy ZUS** / Social Insurance Company (ZUS) building
ul. 10 Lutego 24
 - 4 **Urząd Pocztkowo-Telegraficzny (Poczta Polska)** / Post and Telegraph Office
ul. 10 Lutego 10
 - 5 **Bank Gospodarstwa Krajowego** / National Development Bank
ul. 10 Lutego 8
 - 6 **Dom Żeglarza Polskiego** / Polish Sailor's House
ul. Jana Pawła II 3, Molo Południowe / Southern Pier

-
- 1 **Budynek mieszkalny Funduszu Emerytalnego pracowników BGK, „Bankowiec”** / BGK Housing Estate, 'Bankowiec'
ul. 3 Maja 27-31
 - 2 **Kamienica Hundsdoerffów** / The Hundsdoerff Family Apartment House
ul. Starowiejska 7
 - 3 **Trzy kamienice na Skwerze Kościuszki** / Three apartment houses in Kościuszki Square:
 - A **Kamienica Pręczkowskiego**, Skwer Kościuszki 10/12
 - B **Kamienica Peszkowskiego**, Skwer Kościuszki 14
 - C **Kamienica Jurkowskiego**, Skwer Kościuszki 16
 - 4 **Kamienica Reicha i Birnbauma** / Reich and Birnbaum Apartment House
ul. Abrahama 28
 - 5 **Kamienica Orłowskich** / A. & M. Orłowscy Apartment House
ul. Świętojańska 68
 - 6 **Kamienica Ogończyka-Blocha i Mazalona** / A. Ogończyk-Bloch and L. Mazalon Apartment House
ul. Świętojańska 122

Duch modernizmu w kamienicach zamożnych Gdynian

The spirit of modernism
in the apartment houses
of Gdynia's affluent residents

W dawnych schronach pod budynkiem znajduje się Mini Muzeum, założone w 2009 r. przez mieszkańców. Jego pomysłodawczynią - kustoszem i dobrym duchem jest Maria Piradoff-Link. Zwiedzanie możliwe po umówieniu się.

There is a Mini Museum located in the old shelters beneath the building, established in 2009 by local residents. Its founder, curator and guiding spirit is Maria Piradoff-Link. Visits are possible by appointment.

Budynek mieszkalny Funduszu Emerytalnego pracowników BGK „Bankowiec” / BGK Residential Building, 'Bankowiec'

ul. 3 Maja 27-31, proj./design by Stanisław Ziółowski, 1936-1939

1

✧ Ten modernistyczny, wieloczęłonowy budynek był największym i najbardziej luksusowym budynkiem mieszkальnym przedwojennej Gdyni. Jako jedyny posiadał podziemny parking na 18 aut i altanę na podwórzu, będącą wywietrznikiem dla garażu. Ma osiem klatek i sto mieszkań. Bryła w kształcie litery „C” jest zwieńczona półokrągłą wieżyczką, stylizowaną na mostek kapitański. Elewacje wykończone są płytami wapiennymi i szlachetnymi tynkami. Długość budynku wzdłuż ul. 3 Maja to ponad 90 metrów, co stanowi więcej niż połowę długości kadłuba transatlantyku m/s „Batory” (160 metrów).

✧ This modernist, multi-segment building was the biggest and the most luxurious residential building in pre-war Gdynia. It was the only building with an underground parking for 18 vehicles and a gazebo in the courtyard, which functioned as a garage vent. It has eight staircases and one hundred flats. The C-shaped building is crowned with a semicircular turret, modelled on a captain's bridge. The facades are finished with lime slabs and stucco. The building along 3 Maja street is over 90 metres long, which is more than half of the hull length of the ocean liner m/s Batory (160m).

Kamienice gdynskie z lat 30. XX w. mają przestronne sienie, jasne i szerokie klatki schodowe i niskie, a więc wygodne stopnie schodowe (czasem też windy), które nie powodują zmęczenia nawet przy wchodzeniu na kolejne piętro. Mieszkania były duże, wygodne, i jak na owe czasy, nowocześnie wyposażone.

Gdynia's apartment houses of the 1930s have spacious vestibules, light and wide staircases and low steps for easy and effortless climbing (some are equipped with lifts). The flats were large and comfortable, featuring contemporary modern equipment.

Kamienica Hundsdorffów / The Hundsdorff Family Apartment House

ul. Starowiejska 7,
proj./design by Marian Maśliński, 1932–1933 r. oraz 1935–1936 r.

2

➤ Modernistyczna bryła kamienicy przepięknie prezentuje się od ulicy. Zaokrąglony, ekspresyjny narożnik otulają balkony, a całość przypomina statek. Na parterze mieści się zakład fotograficzny FOTO Elite, kontynuujący przedwojenne tradycje. Kamienica Hundsdorffów nigdy nie przestała być własnością rodziny.

➤ The modernist shape of the building looks beautiful from the street. Its rounded and expressive corner is decorated with balconies, and the whole building resembles a ship. The ground floor houses the FOTO Elite photographic studio which continues pre-war traditions. The Hundsdorff Apartment House never stopped being a family property.

Zakład fotograficzny FOTO ELITE pod patronatem Kodaka założył w 1928 r. Bronisław Bogajewski. Oryginalne wyposażenie przedwojennego zakładu można obecnie oglądać w Muzeum Miasta Gdyni.

The FOTO Elite photographic studio, under the patronage of Kodak, was founded in 1928 by Bronisław Bogajewski. The original equipment of the pre-war studio can now be seen in the Gdynia City Museum.

Trzy kamienice na Skwerze Kościuszki / Three apartment houses in Kościuszki Square:

3

- A Kamienica Pręczkowskiego**, Skwer Kościuszki 10/12, proj./design by Tadeusz Jędrzejewski, 1928-1937
- B Kamienica Peszkowskiego**, Skwer Kościuszki 14, proj./design by Stanisław Prochaska, Stanisław Odyniec Dobrowolski, 1927-1929
- C Kamienica Jurkowskiego**, Skwer Kościuszki 16, proj./design by Zbigniew Kupiec, Tadeusz Kossak, 1938

➤ Po lewej stronie Skweru Kościuszki, (stojąc twarzą w kierunku morza) znajdują się trzy kamienice, reprezentujące różne nurty architektoniczne dwudziestolecia międzywojennego. Na rogu Skweru i ul. Żeromskiego wznosi się okazała kamienica, która należała do inżyniera z Wejherowa, Stanisława Pręczkowskiego i jest przykładem kamienicy z mieszkaniami na wynajem. Według historyków architektury to najlepsza realizacja modernistyczna lat dwudziestych w Gdyni pod względem stylowym. Po raz pierwszy w Gdyni zostały tu wprowadzone odniesienia „okrętowe”. Druga kamienica należała do Zygmunta Peszkowskiego, jednego z dyrektorów Stoczni Gdańskiej. Jej kubiczny, wieżowy narożnik z mocno rozrysowaną linią balkonów gdyński notariusz Henryk Chudziński nazwał w 1937 r. „apoteozą szczęk dziadka do orzechów”. Nieco dalej, pod numerem 16, znajduje się kamienica wzniesiona dla Adama Jurkowskiego, farmaceuty i profesora Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jest to kamienica pierzejowa, pięciopiętrowa. Cała konstrukcja opiera się na żelbetowych słupach nośnych. Struktura budynku stanowi jedną z najpełniejszych realizacji w Gdyni

5 zasad nowoczesnego budowania Le Corbusiera.

➤ There are three apartment houses on the left side of Kościuszki Square (facing the sea), representing different architectural trends of the interwar period. On the corner of Kościuszki Square and Żeromskiego Street there is an impressive house which belonged to Stanisław Pręczkowski, an engineer from Wejherowo. It is an example of an apartment house with flats for rent. According to architecture historians this is the best modernist implementation of the 1920s in Gdynia, in terms of style. It was the first time that “ship” references were used in Gdynia. The second apartment house belonged to Zygmunt Peszkowski, one of the directors of Gdańsk Shipyard. Henryk Chudziński, a notary from Gdynia, in 1937 described the building's cubic, tower corner with a strong line of balconies as “the apotheosis of the jaws of a nutcracker.” A little further, at no. 16 there is a house built for Adam Jurkowski, a pharmacist and professor at Adam Mickiewicz University in Poznań. It is a five-storey frontage apartment house. The entire structure is based on reinforced concrete supporting pillars. Its structure is one of the most complete implementations of **Le Corbusier's Five Points of Architecture** in Gdynia.

Na elewacji kamienicy Jurkowskiego widoczne są małe rurki - to element systemu odwodnienia, który spełnia taką samą rolę jak rzygacze w gotyckich katedrach.

Small pipes are visible on the façade of Jurkowski's apartment house – they are part of a drainage system that serves the same purpose as gargoyles in Gothic cathedrals.

Kamienica Reicha i Birnbauma / Reich and Birnbaum Apartment House

ul. Abrahama 28, proj./design by Edward Fuhrschmied, 1936

4

Skracając z ul. 10 Lutego w cichą ul. Abrahama, na następnym rogu widzimy kamienicę, należącą niegdyś do zamożnych żydowskich kupców: Izraela Reicha (pochodzącego z Gdańska) i Wolfa Birnbauma (rodem z Warszawy). Jest to luksusowy dom narożny, posiada cztery piętra. W narożniku, z wykuszem od strony ul. Batorego, został umieszczony pierwszy w Gdyni ogród zimowy. Warto zerknąć do środka, aby podziwiać efektowną klatkę schodową, wyłożoną szlifowanym, różnobarwnym lastrykiem o urozmaiconej fakturze.

Turning from 10 Lutego Street into quiet Abraham Street, at the next corner we can see an apartment house which once belonged to wealthy Jewish merchants: Izrael Reich (from Gdańsk) and Wolf Birnbaum (from Warsaw). It is a luxurious corner house with four floors. The bay window corner from Batorego Street is home to Gdynia's first conservatory. Look inside the building to admire the impressive staircase lined with polished, multicoloured terrazzo with varying structure.

Do kamienicy Reicha i Birnbauma przylegają kamienice należące dawniej do żydowskich przedsiębiorców; od północy Naftalego Hansa Pomeranza i Fischela Schenkela, a od zachodu Arona Józefa Eskreisa i Rachel Kirschner.

Adjacent to the Reich and Birnbaum apartment house are buildings that formerly belonged to Jewish entrepreneurs: to the north, those of Naftali Hans Pomeranz and Fischel Schenkel, and to the west, those of Aron Józef Eskreis and Rachel Kirschner.

Trochę o dwóch głównych gdyńskich ulicach.

Ulica Świętojańska i ulica 10 Lutego – dwie osie śródmieścia.

Ulica Świętojańska jest starym, pochodzącym jeszcze z czasów średniowiecza traktem, który łączył niegdyś Gdańsk z Oksywem. Ma długość 1866 metrów. Nazwa ulicy wzięła się od figury św. Jana Nepomucena, która obecnie znajduje się przy wyjeździe. W 1930 r. trakt został wybrukowany, ułożono przy nim krawężniki i chodniki oraz instalację wodnokanalizacyjną. Ulica przeszła gruntowną metamorfozę w 2005 r.

Ulica 10 Lutego została wytyczona około 1908 r., jako Aleja Kuracyjna, łącząca dworzec kolejowy z wybudowanym wcześniej Domem Kuracyjnym, który stał na miejscu obecnego Pomnika Polski Morskiej na Skwerze Kościuszki. Ma zaledwie 635 metrów długości. Stanowiła ona oś kąpieliska gdyńskiego, przez co została prędko zabudowana.

Kamienica Orłowskich / A. & M. Orłowsky Apartment House

ul. Świętojańska 68, proj./design by Zbigniew Kupiec, 1936

5

⚡ Została zbudowana dla Albina i Bolesławy Orłowskich, którzy byli obywatelami USA i pozwolenie na nabycie parceli w Gdyni musiała wydać Rada Ministrów. Jest to luksusowa kamienica narożna, o nierównej ilości pięter (pięć od ul. Świętojańskiej, sześć od ul. Żwirki i Wigury). Posiada dwie klatki schodowe, a pomieszczenia handlowe zajmują aż dwie dolne kondygnacje. Działał w nim sklep sieci „Bon Marche”. W domu zainstalowane było centralne ogrzewanie, gaz i dwie windy. Elewacja budynku obłożona jest luksusową okładziną z płyt piaskowca szydłowieckiego. W miejsce sklepu „Bon Marche” mieści się dziś salon Empiku. Warto zajrzeć do jego wnętrza, żeby przyjrzeć się konstrukcji słupowej kamienicy.

⚡ It was built for Albin and Bolesława Orłowsky, who were US citizens and had to obtain a permit to purchase land in Gdynia from the Council of Ministers. It is a luxurious corner building with an uneven number of floors (five floors from Świętojańska Street and six floors from Żwirki i Wigury Street). It has two staircases, and the commercial premises occupy two lower storeys. The Bon Marche chain store operated here. The house had central heating and gas installations, as well as two lifts. The facade is covered with luxurious cladding of Szydłowiec sandstone. The Bon Marche shop is now replaced with Empik. The interior with its column structure is a must-see.

Okna w kamienicy to, wskazujące na pochodzenie właścicieli, bardzo charakterystyczne dla amerykańskich budynków okna przesuwne w linii pionowej.

The windows in the apartment house, indicating the origin of the owners, are very characteristic of American buildings, with vertically sliding windows.

A short note about Gdynia's two main streets.

Świętojańska and 10 Lutego Streets – two city centre axes.

Świętojańska Street is an ancient road dating back to the Middle Ages. It connected Gdańsk and Oksywie. It is 1,866 metres long. The street is named after the statue of St. John of Nepomuk, which is now located at the street's exit. The route was paved in 1930, with curbs, pavements and a water and drainage system built as well. The road underwent a thorough makeover in 2005.

10 Lutego Street was not laid out until 1908. Called Resort Avenue (Aleja Kuracyjna), the street connected the railway station with the Resort House (located in Kościuszki Square, on the site of today's Monument to Maritime Poland). It is only 635 metres long. It was once the axis of Gdynia's holiday resort and was quickly built up.

Kamienica Ogończyka-Blocha i Mazalona / A. Ogończyk-Bloch and L. Mazalon Apartment House

ul. Świętojańska 122, proj./design by Stefan Koziński, Leon Mazalon, 1936-1938

6

Przy skrzyżowaniu ul. Świętojańskiej z al. Marsz Piłsudskiego, naprzeciw Urzędu Miasta wznosi się monumentalny gmach, będący jakby bramą do ścisłego śródmieścia. Ta luksusowa kamienica narożna ma pięć pięter od ul. Świętojańskiej, a sześć od al. Marsz. Piłsudskiego. W domu zostało zainstalowane centralne ogrzewanie, gaz i dwie windy. Jest to pierwsza kamienica gdyniańska, w której piwnicach zbudowano schron obrony przeciwlotniczej i gazowej. Dominantą kompozycyjną jest monumentalny, pionowo przeszklony narożnik, mieszczący werandy z ogrodami zimowymi. Uwagę zwracają falujące balustrady balkonowe.

The junction of Świętojańska Street and Piłsudskiego Avenue, opposite the City Hall, features a monumental building, as if a gateway to the city centre. This luxurious corner building is five storeys high from Świętojańska Str., and six storeys high from Piłsudskiego Ave. The building is fitted with central heating, gas installation and two lifts. It is Gdynia's first apartment house to have had an air raid and gas shelter in the basement. The building's monumental vertically glazed corner with verandas and winter gardens provides the compositional highlight. Wavy balcony railings also attract attention.

Jeśli złapałeś architektonicznego bakcyła, wędruj dalej

If you have caught the architectural bug, keep going

Trasy Gdyńskiego Szlaku Modernizmu (GSM) zapraszają do bardziej pogłębionego poznawania dziedzictwa gdyńskiego modernizmu. Fani architektury mogą skorzystać z kilku tras prowadzących nie tylko po ścisłym śródmieściu, ale też zaglądających do willowej zabudowy Kamiennej Góry, Działek Leśnych, osiedli na Wzgórzu Św. Maksymiliana (dawniej Wzgórza Focha) czy Redłowa. Większość opisanych przez nas obiektów 2x6 należy do czterech tras GSM: Esencji Modernizmu, 10 Lutego - Molo Południowe, Świętojańskiej oraz Moderny Nieznanej.

Experience Gdynia Modernism Routes (GSM) to learn more about the city's modernist heritage. Fans of architecture can enjoy our routes in the city centre and have a peek at the villas of Kamienna Góra, Działki Leśne, the districts of Wzgórze Św. Maksymiliana (former Wzgórze Focha) and Redłowo. Most of the 2x6 buildings we described belong to four routes of the Gdynia Modernism Trail: Essence of Modernism, 10 Luteo Street – South Pier, Świętojańska Street, and Modernism Unknown.

Wszystkie obiekty i trasy, wraz z mapkami, są opisane na stronie /
All sites and routes, together with maps, are described at
modernizmgdyni.pl

Spacerzy z modernizmem i Open House Gdynia

Modernism walks
and Open House Gdynia

✦ W czasie wakacji warto wziąć udział w otwartych i darmowych spacerach architektonicznych po modernistycznej Gdyni, które odbywają się w każdą sobotę w lipcu i w sierpniu. Pełny program spacerów i inne wydarzenia, związane z architekturą w Gdyni, można śledzić na profilu Gdynińskiego Szlaku Modernizmu na Facebooku. Okazją do zajrzenia do niedostępnych na co dzień miejsc, takich jak klatki schodowe, dachy i wnętrza mieszkań jest coroczny festiwal Open House Gdynia. W czasie jego trwania odbywają się także liczne prelekcje i spacerzy tematyczne z przewodnikiem.

✦ During summer holidays it is a good idea to join open and free architectural walks around modernist Gdynia, which take place every Saturday in July and August. The full programme of the walks and other events related to the architecture of Gdynia can be found on the Gdynia Modernism Trail profile on Facebook. Open House Gdynia Festival is an opportunity to take a peek at places which are not normally accessible, like staircases, roofs and interiors of flats. During the festival there are numerous lectures and themed guided walks.

Chcesz zabłysnąć, dowiedz się więcej / Want to show off, find out more

Biała Gdynia / White Gdynia

Popularne określenie śródmieścia Gdyni stosowane szczególnie w okresie międzywojennym, wynikające z jasnych kolorów elewacji budynków. W rzeczywistości jednak w 1. połowie XX wieku nigdy nie stosowano bieli, ale jasne odcienie beżu, szarości i żółci. Określenie „Biała Gdynia” podkreślało odróżnienie miasta od tradycyjnej na Pomorzu czerwonej, ceglanej architektury.

A popular term for the centre of Gdynia, used especially in the interwar period, resulting from the light colours of the building façades. In reality, however, white was never used in the first half of the 20th century, but rather light shades of beige, grey and yellow. The term 'White Gdynia' emphasised the city's distinction from the traditional red brick architecture of Pomerania.

Konstrukcja tradycyjna budynku / Traditional building construction

Konstrukcja budynku, w której mury wykonywane były z cegieł a dawniej z kamieni, a stropy z belek drewnianych lub w nowszych budynkach z metalowych belek i cegieł lub pustaków. W Gdyni konstrukcja tradycyjna murów była powszechnie stosowana w okresie międzywojennych, ale w latach 30. XX w. wprowadzono do niej także stropy żelbetowe.

A building construction with the walls being made of bricks and, further in the past – stones, and the ceilings were made of wooden beams or, in newer buildings, metal beams and bricks or hollow bricks. In Gdynia, traditional wall construction was commonly used in the interwar period, but in the 1930s, reinforced concrete ceilings were also introduced.

Konstrukcja szkieletowa budynku / Frame building construction

Bardzo nowoczesna, ale nielatwa w wykonaniu konstrukcja zastosowana w Gdyni już pod koniec lat 20. XX w. w budynku Poczty Głównej, dawnego Banku Gospodarstwa Krajowego (obecnie PKO) oraz biurowca

ZUS (obecnie UM Gdyni). Polegała na wykonywaniu słupów i stropów z żelbetu i dopiero potem na murowaniu ścian.

A very modern, but difficult to execute construction method used in Gdynia at the end of the 1920s in the Main Post Office building, the former BGK Bank (currently: PKO Bank) and the ZUS office building (currently: Gdynia City Hall). It involved constructing reinforced concrete columns and ceilings, and only then building the walls.

Okno modernistyczne / Modernist window

Okno, w którym najczęściej szerokość jest wyraźnie większa od wysokości co wynikało z nowoczesnych możliwości technicznych w konstrukcji, a dzięki temu do wnętrza wpadało więcej światła dziennego. Były też różne inne typy okien modernistycznych np. narożne, okrągłe, pionowe- wielokondygnacyjne itd.

A window in which the width is usually significantly greater than the height, which was a result of modern technical possibilities in construction, allowing more daylight to enter the interior. There were also various other types of modernist windows, e.g. corner, round, vertical multi-storey, etc.

Okno wstęgowe / Ribbon window

Okna poziome umieszczane rzędami, które tworzyły podłużne pasma jakby wstęgi. Stosowano je, aby jak najlepiej doświetlić wnętrze, a także aby specjalnie pokazać, że mur w budynku modernistycznym nie musi być masywny. W Gdyni najlepszy przykład można zobaczyć w budynku Wydziału Nawigacyjnego Uniwersytetu Morskiego przy al. Jana Pawła II.

Horizontal windows arranged in rows, forming long strands resembling ribbons. They were used to provide the best possible lighting for the interior, as well as to show that walls in modernist buildings do not have to be massive. The best example in Gdynia can be seen in the building of the Faculty of Navigation of the Maritime University in Jana Pawła II Avenue.

Tynk szlachetny / Stucco

Specjalny rodzaj wykończenia elewacji budynków, z narzucanej na mur zaprawy o różnych kolorach, popularny w architekturze modernistycznej lat 30. XX w. w Gdyni. Wykonywany był z rozrobionych z wodą mieszanek najczęściej składających się z cementu i drobnych kamyków i barwników. Dzięki użyciu kamyków o rozmaitych kolorach i wielkości oraz zabarwianiu cementu na różne kolory uzyskiwano znakomite efekty dekoracyjne.

A special type of building façade finish, consisting of mortar of various colours applied to the wall, popular in the modernist architecture of the 1930s in Gdynia. It was made from mixtures of cement, small pebbles and dyes, usually mixed with water. The use of pebbles of various colours and sizes and the colouring of cement in different colours produced excellent decorative effects.

Tynk kamieniarski / Faux stonework finish

To często stosowane w budynkach modernistycznych wykończenie elewacji ze specjalnego, mocnego tynku, który stawiał się bardzo twardy i można było w nim wykonywać długimi różnymi motywami dekoracyjne. W Gdyni w latach 30. XX w. szczególnie popularne były dekoracje z tych tynków, w których wykonano gęste rowki, dające ciekawy efekt plastyczny. Najczęściej stosowano je wokół wejść do budynków i wokół okien, a także na gzymsach i cokółkach.

This is a type of façade finish often used in modernist buildings, made of a special, strong plaster that became very hard and could be chiselled to create various decorative motifs. In Gdynia in the 1930s, decorations made of this plaster were particularly popular, with dense grooves creating an interesting visual effect. They were most often used around building entrances and windows, as well as on cornices and plinths.

Lastryko (zwane też terrazzo) / Terrazzo

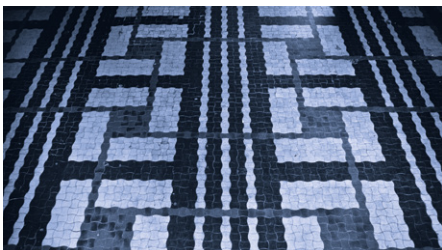
Wykończenie podłogi wykonywane z masy betonowej kamykami o różnych wielkościach, którą po stwardnieniu szlifowano. Dzięki zastosowaniu kamyków w różnych kolorach oraz dodawaniu barwników do cementu, uzyskiwano bardzo dekoracyjne efekty. Możliwe było wykonywanie etapami kolejnych fragmentów, dzięki temu powstawały unikatowe wzory na posadzce. Lastryko jest bardzo trwałym materiałem i nawet te wykonane prawie sto lat temu, zachowały swoje walory.

The floor finish was made of concrete mixed with pebbles of various sizes, which was then polished after hardening. By using pebbles of different colours and adding dyes to the cement, very decorative effects were achieved. It was possible to complete successive sections in stages, creating unique patterns on the floor. Terrazzo is a very durable material, and even those made almost a century ago have retained their qualities.

Gorsecki / Corsets

Niewielkie płytki ceramiczne stosowane do wykańczania podłóg, najczęściej w łazienkach i kuchniach w Gdyni w latach 30. XX w. Miały charakterystyczny kształt powstały z kwadratu, w którym dwa boki przeciwległe są wklęsłe, a dwa pozostałe tak samo wypukłe. Produkowano je w różnych kolorach i dzięki temu uzyskiwano bardzo dekoracyjne efekty.

Small ceramic tiles used for finishing floors, most often in bathrooms and kitchens in Gdynia in the 1930s. They had a characteristic shape formed from a square, in which two opposite sides are concave and the other two are convex. They were produced in various colours, which allowed for very decorative effects.

Gdynski Szlak Modernizmu

Gdynia Modernism Trail

www.modernizmgdyni.pl

fb/ModernizmGdynia

Weekend Architektury

Architectural Weekend

www.weekendarchitektury.pl

Open House Gdynia

fb/OpenHouseGdynia

Biuro Miejskiego

Konserwatora Zabytków

Office of the Municipal Conservator
of Monuments

www.gdynia.pl/modernizm

Mini Muzeum

fb/minimuzeum.bankowiec

zwiedzanie dla grup po wcześniejszym uzgodnieniu
group visits booking in advance

Informacja Turystyczna

Tourist Information

Gdynia, ul. 10 Lutego 24

tel. +48 585 278 292

+48 785 175 708

e-mail: it@gdynia.pl

fb/informacjaturystycznagdynia

visit.gdynia.pl